

ĐỀ CHÍNH THỨC

BN nam, 54 tuổi, nhân viên văn phòng, nhập viện vì tiểu đái.

Bệnh sử :

Cách NV 1 ngày, BN thấy nước tiểu đi ra có màu đỏ, toàn dòng, sau khi đi tiểu xong nhìn bồn cầu thấy có các sợi dây máu. Đồng thời, ông cũng cảm thấy tiểu khó, tiểu gắt mỗi khi đi tiểu, đôi khi ông cảm thấy nước tiểu ra vài giọt mà không kiểm soát được, lượng nước tiểu vẫn bình thường, không sốt, không đau hông lưng, không phù.

Tiền căn

- Hút thuốc lá 34 gói-năm (từ năm 20 tuổi ngày 1 gói) hiện vẫn còn hút
- Thói quen uống rượu mỗi bữa cơm ~ 300ml/ ngày
- Đái tháo đường type 2 điều trị với Metformin 5 năm nay, kiểm soát tốt.
- Thoái hóa khớp gối 5 năm nay hay sử dụng thuốc giảm đau không rõ loại. Không sử dụng bất kỳ thuốc gì khác, kể cả thuốc nam thuốc bắc.
- Chưa ghi nhận tiểu đái như vậy trước đây.
- Không ghi nhận chấn thương bụng hông lưng gần đây.
- Chưa ghi nhận bệnh lý máu và huyết học của bản thân cũng như trong gia đình.
- Chưa ghi nhận tiền căn phẫu thuật, bệnh lý ngoại khoa trước đó.
- Gia đình: chưa ghi nhận bất thường

Tình trạng lúc NV:

- BN tỉnh, tiếp xúc tốt, da niêm hồng, không phù. Thể trạng trung bình BMI=21,4kg/m²
- Mạch 84 lần/phút HA 120/80 mmHg SpO2: 98% khí trời
- Nhịp thở 20l/ph Nhiệt độ 37o C
- Tim đều, phổi trong, bụng mềm, không điểm đau. Chạm than (-), Rung thận (-), Gan lách không sờ chạm. Cầu bàng quang (-)
- Khám hậu môn trực tràng: tiền liệt tuyến to, mật độ mềm, còn rãnh phân cách, giới hạn rõ, ấn không đau.

Câu hỏi:

1. Vị trí tổn thương gây tiểu máu ở bệnh nhân này nghĩ nhiều nhất là? (2đ)
 - a. Cầu thận
 - b. Niệu quản
 - c. Bàng quang
 - d. Tiền liệt tuyến
2. Nêu 3 cận lâm sàng bạn cần thực hiện giúp hỗ trợ chẩn đoán? (2đ)
 - a. TPTNT, siêu âm bụng
 - b. TPTNT; sinh thiết thận.
 - c. CN thận: BUN, Creatinine; Siêu âm bụng.
 - d. Cận lằng Addis; CN thận: Bun, Creatinine.
3. Bệnh nhân này được làm cận Addis, trong các hướng dẫn cho BN lấy nước tiểu làm mẫu xét nghiệm sau đây thì hướng dẫn nào là đúng ?

A: Bệnh nhân dậy lúc 6h sáng, kêu bệnh nhân đi tiểu hết, sau đó cho bệnh nhân uống 200-300ml nước, rồi đi tập thể dục, đến 9h thì đi tiểu hết vào trong cốc thủy tinh

B: Bệnh nhân dậy lúc 4h sáng, đi tiểu hết, sau đó ngủ thêm tới 6h thì cho bệnh nhân uống 200-300ml nước, nằm nghỉ, đến 9h thì đi tiểu hết vào trong cốc thủy tinh

C: bệnh nhân dậy lúc 4h sáng, đi tiểu, sau đó ngủ thêm đến 6h sáng bệnh nhân, bệnh nhân đi tiểu hết, sau đó uống thêm 200-300ml nước, nằm nghỉ, đến 9h thì đi tiểu hết vào trong cốc thủy tinh

D: Bệnh nhân dậy lúc 6h sáng, kêu bệnh nhân đi tiểu hết, sau đó cho bệnh nhân uống 200-300ml nước tiểu, cho bệnh nhân ăn sáng rồi nằm nghỉ, đến 9h thì đi tiểu hết vào trong cốc thủy tinh
4. Kết quả xét nghiệm tổng phân tích nước tiểu nào là phù hợp với bệnh nhân trên (2đ) ?
 - a. Protein âm tính, blood: 100 RBC/uL, leukocyte : âm tính, Nitrite : âm tính, Glucose âm tính
 - b. Protein 30 mg/dl, blood: 100 RBC/uL, leukocyte : 50 WBC/uL, Nitrite : âm tính, Glucose âm tính
 - c. Protein 30 mg/dl, blood: 100 RBC/uL, leukocyte : 50 WBC/uL, Nitrite : dương tính, Glucose âm tính
 - d. Protein 30 mg/dl, blood: 100 RBC/uL, leukocyte : âm tính, Nitrite : âm tính, Glucose dương tính
5. Chẩn đoán bạn nghĩ nhiều nhất ở bệnh nhân này? (2đ)
 - A. Nhiễm trùng tiểu dưới
 - B. Bệnh lý cầu thận
 - C. Ung thư ác tính ở tiền liệt tuyến
 - D. Bướu bàng quang chảy máu
 - E. Viêm bàng quang xuất huyết

ĐÁP ÁN:

Câu 1: C vì Tiểu máu có sợi dây máu chắc chắn là tiểu máu ngoài cầu thận. Tiểu máu toàn dòng thường gợi ý vị trí tổn thương trên thận hoặc là ở bàng quang xuất huyết nặng. Tiền liệt tuyến của BN hơi to là phì đại lành tính, khám không thấy dấu hiệu bất thường gì khác nên không phải là nguyên nhân của tiểu máu đợt này.

Câu 2: **A** vì TPTNT là cần thiết để xác định tiểu đỏ này là tiểu máu với bằng chứng nước tiểu có hồng cầu, ngoài ra có thể tìm thêm bằng chứng nhiễm trùng tiểu hoặc các bất thường khác. Định hướng vị trí tổn thương ở câu 1 cho ta gợi ý khảo sát hình ảnh học ở bàng quang bằng siêu âm là khảo sát đầu tay nếu thấy tổn thương thực thể. Còn về CN thận cũng là một xét nghiệm thường quy nhưng đối với BN này chưa có dấu hiệu gì của suy thận: tiểu bình thường, không phù, không tiền căn bệnh lý thận nên sẽ là XN thực hiện sau.

Câu 3: **C**. Quan trọng nhất trong lấy nước tiểu làm cận Addis là lấy nước tiểu trong 3h. Thường sẽ gọi BN dậy lúc 6h sáng, tiểu hết, sau đó uống 200-300ml rồi sau 3h sau (tức 9h) tiểu hết vào lọ thủy tinh. Tuy nhiên cần chú ý rằng, sau khi uống nước, cần phải tránh nhập thêm nước (ăn uống), cũng như tránh các hoạt động khác gây mất nước (vận động làm tăng mồ hôi). Nên đáp án phù hợp nhất là chọn C.

Câu 4: **B** có lẽ là đáp án phù hợp nhất ở BN này. Tiểu máu đại thể lượng nhiều thường sẽ đi kèm với đạm niệu sẽ dương tính thấp, máu sẽ kéo theo bạch cầu nên cũng làm Leuko dương tính. Còn về nitrite: ở bệnh nhân này nghĩ một bệnh lý ác tính ở bàng quang hơn là một nhiễm trùng tiểu bởi ở BN này có rất nhiều yếu tố nguy cơ lớn tuổi, rượu bia, hút thuốc lá, dùng giảm đau, nên nitrite theo hướng u ác tính thì sẽ âm tính. Glucose niệu âm do ĐTĐ type 2 đang kiểm soát tốt.

Câu 5: D tương tự lý luận câu 4.